

ERHVERVSJURA

PAS PÅ UPRÆCISE ANKLAGER

STRAFFERET: Højesteret har i en skattesag godkendt et anklageskrift, som landsretten ellers havde fundet for upræcist. Det bør dog være et grundlæggende krav, at alle tiltalte har mulighed for at varetage deres forsvar på en ordentlig måde og i god tid.

LARS BO LANGSTED
Professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Det er heldigvis de færreste af os, der har prøvet at være tiltalt i en straffesag. Men skulle man en dag komme i situationen, ville man givetvis sætte pris på at vide, hvad man var tiltalt for. Ikke bare om det var en overtrædelse af straffeloven, udlændingeloven eller skattekontrolloven og hvilken bestemmelse, men også meget gerne hvad overtrædelserne egentlig har bestået i.

Forestil Dem f.eks., at De blev tiltalt for at have kørt med en hastighed på 129 km/t på et sted, hvor grænsen var 80 km/t "et sted på strækningen mellem Herning og København".

De fleste af os ville formentlig fare i flint over en sådan løspåstand og med megen styrke hævde, at det kunne man jo ikke forsvare sig imod: Hvor var målingen foretaget? Hvornår på dagen var det?

Får man derimod det præcise sted at vide: f.eks. Omfartsvejen ved Vester Ubbelev, kl. 12:43, kan man pludselig sætte stedet ind i den rute, man måske kørte den pågældende dag, man kan huske, at man var ved at overhale en anden vogn, at der ikke var nogen automatisk fartkontrol lige der – eller at man måske slet ikke havde taget den vej den dag. Man sættes med andre ord i stand til at "varetage sit forsvar".

Det ville være en ringe trøst, at anklagemyndigheden nede i retten i forbindelse med sin fremlæggelse af beviserne i sagen naturligvis ville skulle præcisere tiden, stedet og måden, kontrollen var foregået på. For da er det jo for sent for den tiltalte selv til f.eks. at indhente oplysninger fra DMI om vejret den pågældende dag, at begære rapporten om kalibreringen af måleudstyret tilsendt og alt det, der nu kunne høre med til forberedelsen af forsvaret.

Af lige præcis den grund, at den tiltalte skal have mulighed for at varetage sit forsvar, indeholder retsplejeloven en bestemmelse om, at et anklageskrift bl.a. skal indeholde: »en kort beskrivelse af det forhold, der rejser tiltale for, med sådan angivelse af tid, sted, genstand, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som er nødvendig for en til-

strækkelig og tydelig beskrivelse.«

Opfylder anklageskriftet ikke bl.a. disse krav, er retten nødt til at frifinde, hvis den da ikke allerede har afvist sagen.

I en netop offentliggjort højesteretsafgørelse er der endnu engang taget stilling til, hvor meget indhold der er i retsplejelovens krav til anklageskriftet. Sådanne spørgsmål opstår ikke så sjældent, og på nogle områder har der ligefrem udviklet sig en slags "praksis" for, at man måske godt kan lempe lidt på kravene til denne beskrivelse. Det er tilfældet i narkosager, hvor selv ret vage beskrivelser af tid og sted – f.eks. "engang i løbet af 2008" – jævnligt accepteres af domstolene.

I den nye sag var der imidlertid ikke tale om narko men om penge – nærmere betegnet penge som Skat og anklagemyndigheden mente, at den pågældende skatteyder havde "glemt" at oplyse skattevæsenet om. Sagen udsprang af "operation kreditkort", hvor skattevæsenet som bekendt sammenholdt skatteyderes træk på udenlandske udstedte kreditkort med deres indkomstoplysninger til Skat. Skatteyderen i sagen var således blevet tiltalt for skattesvig af særlig grov karakter ved at have afgivet urigtige eller vildledende oplysninger til skattevæsenet. Anklageskriftet lød således:

»Straffelovens § 289, jf. skattekontrollovens § 13, stk. 1 – skattesvig af særlig grov karakter – ved for indkomstårene 2001 til 2005 med forset at have selvangivet honorarer, løn eller lignende for lavt med i alt 6.430.768 kr., hvorved det offentlige blev unddraget i alt 3.470.020 kr. i skat –således: a.: For indkomståret 2001 at have selvangivet honorarer, løn eller lignende for lavt med 1.231.587 kr., hvorved det offentlige blev unddraget 667.822 kr. i skat.«

Derefter fortsatte en helt tilsvarende beskrivelse for de følgende indkomstår. Forsvaret gjorde bl.a. gældende, at »anklageskriftet alene indeholder konkrete oplysninger om indkomstår og beløbenes størrelse. Der er ikke nogen yderligere konkret beskrivelse i anklageskriftet, som opfylder retsplejelovens krav til angivelse af sted, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som er nødvendig for en tilstrækkelig og tydelig beskrivelse. Anklageskrif-

tet ligger således under den minimumsgrænse, der generelt må antages at foreligge.«

Heroverfor sagde anklagemyndigheden imidlertid, at sagen var baseret på en pengestrømsanalyse, og at det ville gøre anklageskriftet "unødigt kompliceret", hvis de enkelte indsættelser og hævninger skulle fremgå af anklageskriftet. Der var nok, sagde anklagemyndigheden, til at den tiltalte "kunne forstå" tiltalen.

Anklagemyndigheden sagde også, at der var flere lignende sager på vej, og at en afvisning af denne sag på grund af anklageskriftets udformning fremover ville gøre det »særligt vanskeligt at strafforfølge et betydeligt antal personer og selskaber, der er mistænkt for at unddrage det offentlige ganske betydelige beløb«.

Endelig gjorde anklagemyndigheden det interessante synspunkt gældende, at sagen kunne »sammenlignes med narkotikasager,

hvor der f.eks. også er et grænseoverskridende element. I sådanne sager skal der efter praksis ikke meget til, før kravene til anklageskriftets udformning anses for at være opfyldt«. Man kan derfor på en måde sige, at der var tale om en "tilståelsessag" – ikke fra tiltalte men fra anklagemyndigheden: Jo, den er god nok. Anklageskriftet er virkelig ikke særligt udførligt. Men det er lige bestået.

Byretten var enig med anklagemyndigheden, men i landsretten afviste man sagen med følgende ord:

»Anklageskriftet indeholder foruden en gengivelse af den regel, der påstås overtrådt og gerningsindholdet ifølge reglen, alene en angivelse af de indkomstår og beløb, som tiltalen for skatteunddragelse angår, mens anklageskriftet ikke i øvrigt indeholder en beskrivelse af skatteunddragelsen, herunder fremgangsmåde og den mere specifikke karakter, herunder oprindelsesland,

med hensyn til den indkomst, som påstås at være unddraget.«

Højesteret kunne dog godt se anklagemyndighedens problem og ændrede landsrettens afvisning af sagen: »Efter en samlet vurdering og under hensyn til sagens karakter finder Højesteret, at anklageskriftet hermed indeholder en sådan beskrivelse af de forhold, der er rejst tiltale for, at tiltalte har reel mulighed for at vide, hvad tiltalen går ud på, og således kan tilrettelægge sit forsvar forsvarligt.«

Med ordene "en samlet vurdering" og "sagens karakter" har Højesteret på det nærmeste blåstemplet anklagemyndighedens anbringende om, at skattesvig og narkokriminalitet i denne henseende må sidestilles, i hvert fald når der indgår grænseoverskridende adfærd (også i ordets bogstavelige forstand).

Man må håbe, at afgørel-

sen ikke er udtryk for endnu et skridt ud på glidebanen, så anklagemyndigheden næste gang den står med et upræcist anklageskrift bare kan henvise til, at man i både narkosager og skattesager stiller mindre krav til beskrivelsen i anklageskriftet – og så kan vi også roligt gøre det i denne sag.

Kravene i retsplejeloven til indholdet af anklageskriftet er ikke overvældende i forvejen og det må være et grundlæggende krav, at alle tiltalte har mulighed for at varetage deres forsvar på ordentlig måde og i god tid.

I den omtalte sag var der ifølge anklagerne tale om groft skattesvig, idet en skatteyder havde "glemt" at oplyse skattevæsenet om en indkomst i årene 2001-05.

Foto: Lærke Posselt

